

Peregrijn

p e r i o d i e k

Vogelwerkgroep Midden-Brabant heeft als doelstelling de in het wild levende vogels te bestuderen en deze vogels met hun leefgebieden te beschermen. De vereniging streeft deze doelen na door:

- Vogelstudie
- Vogelbescherming
- Natuurbeheer
- Voorlichting/educatie

Nummer 1

Januari
2006

indit

NUMMER.....

- voorwoordvoorzitter_{peerbusink}
- huiszwaluw_{roosbackx}
- steljevoor!
- landgoeddehoevens_{loekhilgers}
- steenuil_{janvanrijsewijk}
- bijzonderewaarnemingen_{albertvrielink}
- regionalevogeltrekteldag_{peerbusink}

voorwoord

voorzitter peerbusink

Voor u ligt het eerste exemplaar van het periodiek **Peregrijn** van de Werkgroep voor Vogel- en Natuurbescherming Midden-Brabant, kortweg **Vogelgroep Midden-Brabant** genaamd.

Menigmaal worden door leden van de werkgroep in het werkgebied inventarisaties, tellingen en andere onderzoeken uitgevoerd. De werkgroep kreeg de behoefte om de resultaten van die onderzoeken en andere wetenswaardigheden op vooral vogelgebied op geregelde tijden via een periodiek naar buiten te brengen.

Zoals de naam van de werkgroep al impliceert, omvat het werkgebied van de vereniging het middendeel van de provincie Noord-Brabant. Dit gebied bevat een conglomeraat van verschillende biotopen, zoals de grote natuurgebieden met heide, bossen en stuifzanden, de landgoederen, de beekdalen, enz.

Niet alleen zaken uit deze grotere natuurgebieden zullen de aandacht krijgen, maar zeker ook zaken uit de agrarische gebieden en uit het stedelijk milieu.

Vogels kiezen voor hun reproductie het biotoop uit waaraan zij het beste zijn aangepast. Vogels manifesteren zich in verschillende hoedanigheden in een gebied, ze zijn broedvogel of doortrekker of wintergast. Waarom en waardoor vogels reageren op situaties in de tijd blijft fascinerend. Wij proberen op onze manier hiervan iets te begrijpen en dit op de één of andere manier vast te leggen.

In ieder geval zal getracht worden om in de **Peregrijn** onderwerpen onder de aandacht te brengen die ons inziens de moeite waard zijn om ze te vermelden. En dat niet uit intrinsieke "meldingsdrang", maar vooral om begrip en verwondering over met name vogels en verder over onze omringende natuur over te brengen, waardoor deze natuur ook meer redenen krijgt om beschermd te worden.

Laten we hopen dat deze opzet zal mogen slagen.

Heggenmus

Prunella modularis

De Heggenmus is een onopvallend grijsblauw vogeltje dat meestal ten onrechte bij de mussen gerekend wordt. Met zijn dunne priemsnavel is het een insecteneter en geen zaadeter zoals de Huis- en Ringmus. Heggenmussen zijn in Nederland zeer algemene broedvogels die zich in bijna elke tuin thuis voelen, maar meestal over het hoofd gezien worden. Ze zoeken hun voedsel op de grond tussen bladeren of onder struiken. In combinatie met hun bruin-met-blauwe verenkleed zijn ze daardoor moeilijk te zien. Mede door hun schokkerige scharrelgedrag worden ze wel de "muizen" onder de vogels genoemd. Een soort "heggenmuis" dus.

De zang van de Heggenmus is een van de vroegste voorbodes van de lente. Op een mooie rustige vriesdag in februari kunnen ze hun vrolijke geprevel al luidkeels laten horen. Vaak zingen ze vanaf een conifeer of tak open en bloot en dan zijn ze goed te zien.

Van Heggenmussen is bekend dat de vrouwtjes nogal eens vreemdgaan met de buurman, om zo te zorgen voor variatie in de genen en een sterk nageslacht.

dehuiszwaluw

RUIM 1300
HUISZWALUWNESTEN IN
2005

roosbackx

Iedere voorjaar stap ik op de fiets en ga mijn rondje rijden om de nesten van de huiszwaluwen te tellen. Nu ja, rondje, het gebied van de Vogelwerkgroep Midden-Brabant is dermate groot, dat ik dat niet alleen aankan. Al vele jaren is ook (buiten de vogelwerkgroep) de heer Meeuwse - met familieleden - druk bezig het gebied rond Alphen, Chaam, Gilze, Baarle-Nassau en Ulicoten in kaart te brengen. Vogelwerkgroep Boxtel doet hetzelfde in dat gebied.

Het aantal door de Vogelwerkgroep Midden-Brabant getelde nesten bedroeg dit jaar 611. *Het staat er nog niet zo slecht voor met de huisvesting van huiszwaluwen*; andere jaren waren deze cijfers lager. Een zuivere vergelijking met andere jaren kan niet worden gegeven, omdat dit jaar getracht is alle bekend zijnde adressen in de diverse plaatsen te bezoeken, terwijl er ook nieuwe locaties bij zijn gekomen. Onderstaand overzicht toont waar al die nesten zijn gevonden.

Sommige adressen staan al jaren op de lijst, maar er komen erbij en er vallen eraf. Soms is op één adres het aantal nesten in korte tijd aanzienlijk toegenomen, zoals in Tilburg Vijfhuizen (62 nesten aan één woning) en Goirle Beeksedijk. Het kan zijn dat niet alle

adressen met nesten door ons zijn opgemerkt. Wij zijn alert en turen langs de dakranden en in de lucht, maar het blijft heel goed mogelijk dat wij enkele adressen missen. Informatie door de bewoners aan de telinstanties is dus altijd welkom.

Als een woning benaderd wordt voor de telling en er ook contact is met de bewoner, dan verneem je hun enthousiasme als het aantal is toegenomen, ondanks het feit dat de uitwerpselen van de vogels op kozijnen of vlak aan de gevel als minder prettig worden ervaren. Maar als in de lente die zwaluwen toch weer zijn overgevlogen uit Afrika (ten zuiden van de Sahara) om aan jouw huis te gaan broeden en jongen groot te brengen is dat een bijzondere gewaarwording.

© Gerard Mornie - www.natuurbeleving.be

Bewondering is er voor het af en aan vliegen van de ouders om de jongen te voeren en groot te brengen. Soms kan het moment van uitvliegen worden waargenomen en ziet men hoe een jonge vogel min of meer wordt uitgeworpen om zijn vleugels te gaan gebruiken.

En als het dan september is komen de vogels even afscheid nemen, zoals iemand mij vertelde. Zij verzamelen zich

bij de woning, een gefluit en weg is de hele troep.

De huiszwaluw zoekt zijn huisvestingsadres goed uit. Allereerst een witte of lichtgekleurde daklijst. Voorkeur krijgt het gebied waar een rivier of plas dichtbij is om de benodigde specie te krijgen. Omdat het een kolonievogel is, komt het vaak voor dat aan diverse woningen op een rij nesten worden gemaakt.

Voorkeur krijgt het gebied waar een rivier of plas dichtbij is om de benodigde specie te krijgen.

Als de vogels zijn vertrokken en er om de paar jaar moet worden geschilderd, is het verwijderen van de nesten of delen daarvan onvermijdelijk.

Eens vertelde men mij dat de schilders nog bezig waren toen de huiszwaluwen al arriveerden. Na even geduldig te hebben gewacht tot de schilders waren verdwenen begonnen ze meteen te bouwen.

Het aantal huiszwaluwen in Nederland is minder eenvoudig vast te stellen dan wellicht gedacht wordt. De laatste schattingen suggereren een totaal van ongeveer 110.000 tot 125.000 paren.

DE TELRESULTATEN

- Vogelwerkgroep
Midden-Brabant

Goirle.....	103
Hilvarenbeek.....	42
Esbeek.....	26
Diessen.....	55
Baarschot	32
Biest Houtakker	56
Haghorst	52
Moergestel.....	95
Helvoirt.....	4
De Moer.....	39
Loon op Zand.....	16
Tilburg Vijfhuizen.....	62
Udenhout dorp.....	29

611

- Vogelwerkgroep
Boxtel

Boxtel-Oost	32
Lennisheuvel	27

- Fam. Meeuwsen

Alphen e.o.....	654
-----------------	-----

Alle gegevens zijn gemeld bij Sovon.

de steenuil

in
middenbrabant

Jan van Rijsewijk

De Steenuil is de kleinste in ons land voorkomende uil met een lichaamsgrootte van 21-23 cm en een vleugelspanwijdte van 54-58 cm. Hij heeft een gevlekt verenkleed met een bruine ondergrond waardoor ze in bomen moeilijk waarneembaar zijn. Boven de ogen, met de felgele iris, heeft hij opvallend witte wenkbrauwen, waardoor hij altijd lijkt te fronsen. Door de bolle kop en relatief dikke verenpak lijkt de Steenuil groter dan ie in werkelijkheid is. De uiltjes zijn niet groter dan een zanglijster.

De achteruitgang van de Steenuil was in 2003 aanleiding voor de oprichting van Steenuilenwerkgroep Midden-Brabant. In dit verslag in vogelvlucht de belangrijkste activiteiten van 2003 tot 2006.

Oktober 2003

In oktober hebben we een persbericht geplaatst in diverse regionale blaadjes. We boden mensen in het buitengebied aan, een nestkast te hangen voor de steenuil. De kasten werden aangeleverd door Brabants Landschap en werden gemaakt door enkele van onze clubleden o.a. Maurice en Gerard van de Kaa. Maar liefst 130 reacties hebben we gehad en uiteindelijk hiervan, nadat we de biotoop geschikt vonden hebben we 36 kasten geplaatst.

Zo ontstond ons werkgroepje in het najaar van 2003. Leden van het 1ste uur waren Peer Busink, Kees van de Poel, Rudo de Kroon, Jan Paymans en Jan van Rijsewijk. Later zijn er Jan van Laarhoven en Job van de Hoven bijgekomen.

Februari 2004

Daar het belangrijk was om te weten waar er zich Steenuilen ophielden in Midden-Brabant werd begonnen met een grote inventarisatie. Buiten onze eigen werkgroep meldde zich spontaan leden van de vogelwerkgroep aan om mee te doen. 15 Personen hebben meegedaan met de inventarisatie die ik 11 gebieden heb toegewezen. Voor ieder was een zelfde pakket samengesteld dat bestond uit: een topografische kaart, een cassettebandje en een handleiding.

Een voorzichtige start was er gemaakt om ook in Midden-Brabant de Steenuil op kaart te zetten. In 2 gebieden was een redelijk resultaat bereikt, maar in de overige 9 gebieden viel het tegen.

Gebied Tilburg had 9 meldingen van territoria en gebied Hilvarenbeek 14 territoria.

De andere gebieden o.a. Haaren en Oisterwijk scoorden 0 tot 1 territoria.

Ondanks dat men zeker wist dat er op bepaalde plaatsen Steenuilen zaten kreeg men geen gehoor. Alles valt of staat bij de bereidwilligheid van vrijwilligers, die toch afhankelijk zijn van periodes met geschikt weer en daardoor in betrekkelijk korte perioden hun routes moeten afleggen. Ook in gebieden met een minder geschikte habitat valt het niet altijd mee geduld op te brengen om met de geluidsrecorder enkele minuten op diverse locaties het baltsgeluid te laten horen. De steenuil is enigszins onvoorspelbaar; het komt voor dat je het ene moment een kwartier lang met je recorder bezig bent zonder resultaat en enkele uren later kun je op dezelfde locatie spontaan horen roepen. Voor wat meer zekerheid zou je een kleiner gebied kunnen inventariseren en dat meerdere keren!

De inventarisaties vonden plaats tussen zonsondergang (schemer) en middernacht in de periode half februari en half april. Op het bandje werd het balts-geluid steeds op de zelfde manier afgespeeld zoals STONE het voorschrijft.

**-10x baltsroep
-1 min. pauze
-10x baltsroep
-1 min. pauze
-10x baltsroep
- 3min. pauze.**

Zodra men een reactie kreeg stopte men het geluid en tekende men zo nauwkeurig mogelijk de plaats in op de topografische kaart.

September 2004

Na de presentatie van het jaarverslag wat wel verzorgd en dus kostbaar was is het idee geboren om het nieuws door te geven via de mailbox. "Een nieuwe en makkelijke manier van informatie doorgeven aan iedereen die in de Steenuil is geïnteresseerd!" Maandelijks wordt een nieuwspagina samengesteld die vervolgens naar 200 mailadressen gestuurd wordt. Voorlopig een Middenbrabantse aangelegenheid. Wil je de brief ontvangen mail dan naar jmvanrijsewijk@home.nl .

Mei 2005

Eind mei heeft er een belangrijke vergadering plaatsgevonden. Plaats was het Koetshuis en buiten verschillende leden van onze groep waren er ook vrijwilligers van andere werkgroepen alsmede Karel Voets (regiocoördinator) van Brabants Landschap. Belangrijk onderwerp voor die avond was de gebiedsindeling. Afsproken is dat de **gemeentegrenzen** tevens de grenzen aangeven van **een werkgebied** met elk hun gebiedscoördinator (GC-er). Elk werkgebied is weer onderverdeeld in kleinere gebieden; meestal de grenzen van de dorpen die in het gebied geannexeerd zijn.

Het betekent in de praktijk dat het werkgebied van VMB verdeeld is in **5 steenuilwerkgebieden**. In 2 gebieden is reeds een gebiedscoördinator aanwezig die zijn manschappen aanstuurt.

Werkgebied 51 Tilburg

Gebied Udenhout:

- Jan van Rijsewijk (Coördinator)
- Kees van der Poel

Gebied Berkel-Enschot:

- Jan van Laarhoven
- Job van de Hoven

Werkgebied 67 Hilvarenbeek

- Peer Busink (Coördinator)

Wie meldt zich aan.....?

Werkgebied Oisterwijk ?

Werkgebied Haaren ?

Werkgebied Goirle ?

De gebiedscoördinator is de spin in het web die verantwoordelijk is voor de organisatie in zijn gebied. **Belangrijke taken van de GC-ers zijn:**

- **Het regelen van tel -en beschermingswerk**
- **Zo nodig het formeren van een groepje vrijwilligers**
- **Doorgeven van informatie aan de regiocoördinator**
- **Invullen van tel –en broedformulieren**
- **Onderhouden van contacten met zijn medewerkers**
- **Overleg met andere uilenwerkgroepen**
- **Het doen verspreiden, onderhouden en controleren van nestkasten**
- **Werken aan een betere biotoop**

Een nieuw model steenuilenkast wordt vakkundig door Kees van de Poel aan een schuurtje bevestigd.

September 2005

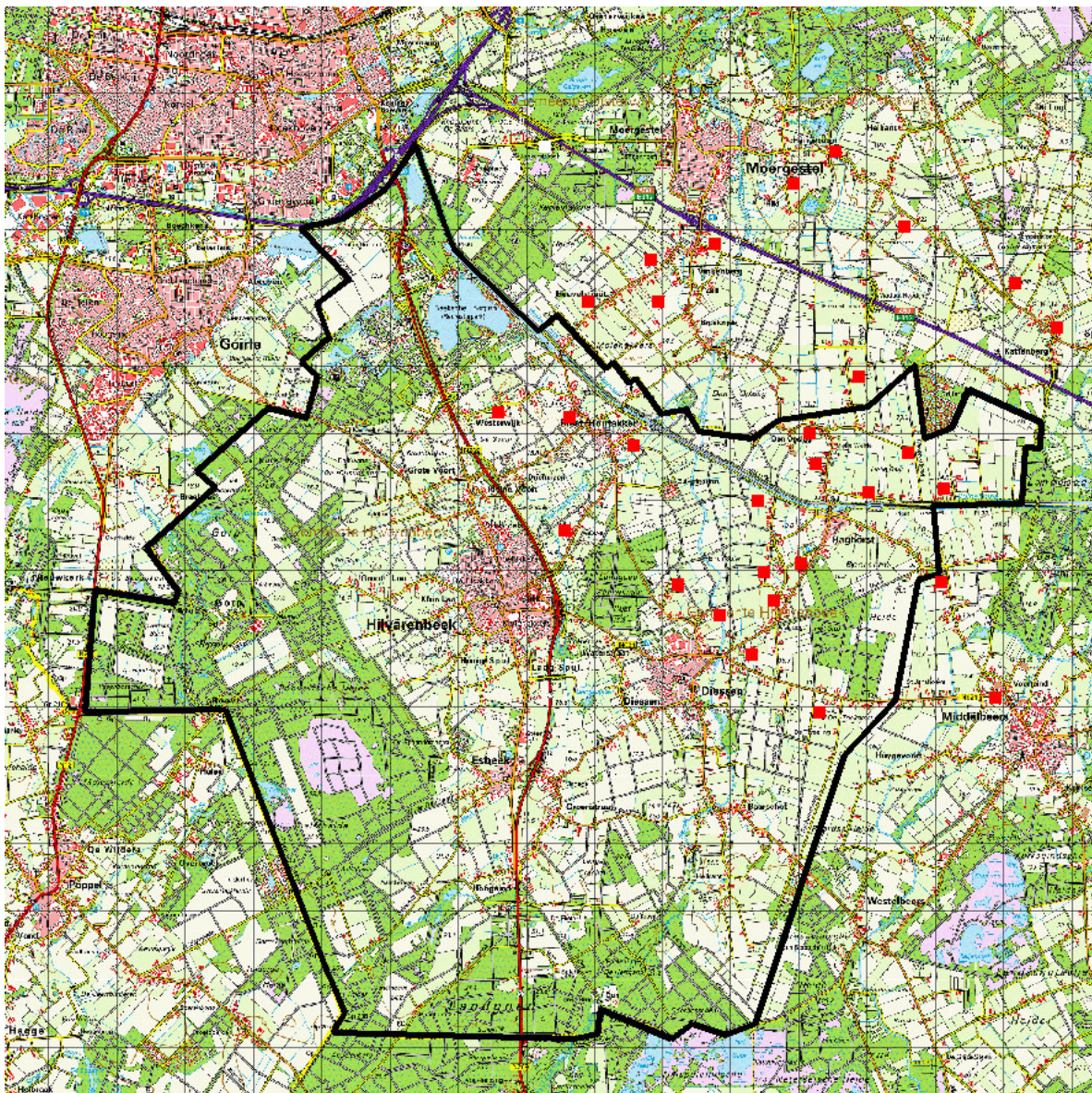
Biotoopverbetering is een belangrijk punt binnen de werkgroep. Verbetering betekent o.a. het plaatsen en onderhouden van knotwilgen. We waren daar al enigszins mee bezig maar wilden het wat groter aanpakken en daarom hebben we in oktober weer een persbericht geplaatst. Daarin boden we gratis wilgenstaken aan. Voorlopig in de Wegwijzer van Udenhout en de Leije van Haaren en Helvoirt. Een 10-tal aanmeldingen met een totaal van 100 staken die we deze winter gaan planten. De meeste op goede locaties.

Januari 2006

In 2005 is veel werk gestoken in het goed in kaart brengen van onze steenuilenwerkgroep. Het wachten is op leden die de nog lege gebieden willen gaan bezetten. In 2006 zal daarom ook de nadruk liggen in het

verder uitbouwen van het netwerk binnen onze club. Ook de biotoopverbetering krijgt volop de aandacht alsmede natuurlijk de komende inventarisatie en het hangen en onderhouden van nestkasten. Het aantal Steenuilen in ons werkgebied is nog erg klein te noemen. Reden genoeg om door te gaan met de bescherming van, zoals de Steenuil wel genoemd word: **“De ambassadeur van het kleinschalig cultuurlandschap”**. Werken aan een beter biotoop hiervoor is ook gunstig voor andere vogelsoorten. En waarschijnlijk ook voor soorten uit andere soortgroepen zoals vlinders, planten etc. etc.

Een ding kunnen we in ieder geval vaststellen: Steenuilenwerkgroep Midden-Brabant heeft zich de laatste jaren een duidelijke plaats verworven binnen het provinciale Steenuilenproject.

Liefst 29 territoria wist Peer Busink te ontdekken in en rond werkgebied Hilvarenbeek

steliëvoor

1. Hoe lang ben je al lid van de vogelwerkgroep?

Ik ben al lid vanaf de oprichting van vogelwerkgroep **FALCO**. Dat was volgens mij in 1972.

Als ik zo uit mijn herinnering put, waren bij de oprichting Jo Swaans, Bart en Kees Horvers, Johan van der Wiel, mijn broer Loek en ik. Misschien was Jan Buijnsters er ook bij en ik denk ook Gerard van der Kaa. Kort daarna ook Frans van de Oetelaar en Victor Retel Helmrich.

2. Wat was de rede om er bij te gaan?

De directe aanleiding waren de plannen van de gemeente Oisterwijk met het Lindepark in het centrum van Oisterwijk. Dat was toen nog een moerasachtig, verlandend gebied met toch veel broedvogels.

Met name Jan Buijnsters was erg voor het behoud van het gebied zoals het was. Hij woonde aan de rand van het Lindepark, had een grote voliëre en was specialist in het grootbrengen van Goudvinken in gevangenschap. Op het moment dat de eieren waren uitgebroed zette Jan de deur van de kooi open en zochten de oudervogels voedsel in het Lindepark.

Voor de oprichters van de werkgroep waren de drijfveren dan ook erg divers, de activiteiten waren dan vanaf het begin gevarieerd: vogels inventariseren, wilgen knotten, excursies organiseren, nestkasten bouwen.

Een van de eerste excursies bracht ons naar den Dekt, tussen Alphen en Baarle-Nassau, om daar de Ortolanen te leren kennen. Onderweg gingen we via Riels Hoefke naar de Regte Hei, konden we nog even wat Korhoenders bekijken. We kwamen er zoveel tegen, dat we de moeite niet namen om ze te tellen! Wel spraken we af om ze volgend voorjaar toch eens simultaan te gaan tellen. We kwamen toen nog tot meer dan 40 hanen en zeiden tegen elkaar: “Vorig jaar zaten er toch meer!”

Overigens besloten Vogelwerkgroep Falco en Roofvogelwerkgroep de Meierij (Ger van den Oetelaar en Jan Doevendans) in 1974 verder samen te gaan onder de naam Vogelwerkgroep Midden-Brabant.

Naam:

Nico Hilgers

Woonachtig:

Udenhout

Leeftijd:

54 jaar

Burgerlijke staat:

Gehuwd

Kinderen:

2 kinderen

3. Heb je een taak binnen de werkgroep?

De afgelopen jaren heb ik binnen de vwg allerlei taken vervuld, momenteel is dat vooral dat ik tijdens de vergaderingen de bar verzorg, en samen met Dolf het beheer van het Koetshuis verzorg.

4. Wat vind je van de maandvergaderingen?

De maandvergaderingen vind ik informatief, vaak interessant en meestal een goede mix van serieuze en ontspannende items. Vooral de vogelquiz bevalt. Ik vind het erg jammer dat de opkomst toch vaak tegenvalt; de thuisblijvers hebben geen gelijk!

5. Ben je veel in het veld?

Ik ben te weinig in het veld, vind ik zelf; daar komt verandering in als ik een dag minder ga werken.

6. Welk gebied bezoek je het meest?

Het meest ben ik nog in De Brand in Udenhout.

7. Hoe zie je de natuur in Nederland over 20 jaar?

Natuur en natuurgebieden hebben het al moeilijk in Nederland; dat zal over 20 jaar niet anders zijn, vandaar dat ik mijn vrije tijd het liefst in de Morvan (Midden-Frankrijk) doorbreng.

8. Wat is je favoriete vogel?

Een favoriete vogel heb ik niet, maar in de Morvan ben ik het meest verrukt als ik de Hop zie of hoor. Die broedt daar, in kleine aantallen. Maar op het moment dat ik dit typ, denk ik alweer aan het rijtje Huiszwaluwen op een telefoondraad, dat ik in de zomer zie en vooral hoor, als ik uit mijn slaapkamerraam in de Morvan gluur.

Ik kijk er natuurlijk niet alleen naar vogels; dassen, eikelmuisen, vuursalamanders, wroetmeesterpadjes, ringslangen en adders: er valt zoveel te genieten. En in mei en juni moet ik er toch ook zijn om van de orchissen te genieten. Die staan natuurlijk het meest algemeen in de Chablis-streek op pure kalkgronden, aan de randen van de Morvan.

9. Heb je nog meer hobby's?

Het zal je niet verbazen dat wandelen echt een van mijn favoriete bezigheden is. Mariës, mijn vrouw, heeft dat gelukkig ook. In de Morvan gaat er echt geen dag voorbij of we zijn een aantal uren aan de wandel. Daarna smaakt een glas bourgondische wijn het best!

Bijzondere

Waarneemingen albertvrieling

Een terugblik op de bijzondere vogelwaarnemingen in Midden-Brabant van **2005**

Duikers tot ganzen

Bijna ieder jaar duikt er wel een leuke futensoort op in Midden-Brabant. Zo ook 2 oktober; een juveniele **Roodhalsfuut** wordt waargenomen op het Engelermeer. Maar daar blijft het ook bij wat futen betreft.

Roerdompen blijven ook een zeldzame verschijning. Op 6 en 12 januari wordt een Roerdomp gezien aan de PTT-plas in het Bossche broek. In het najaar (18 november) duikt een exemplaar op in het zuiveringsmoeras bij de Spider ten noorden van Tilburg. **Kleine Zilverreiger** wordt beduidend minder gemeld dan Grote Zilverreigers. In mei worden 2 tot 4 exemplaren gezien bij de overstromingsvlakte van de Beerze aan de Logtse baan (20-21 mei). Daarna wordt nog één exemplaar gezien op 10 juni. Vervolgens duikt een exemplaar op bij het Leikeven (12-16 juli). Eenmaal wordt een exemplaar bij de De Blokken bij Rosmalen gezien (25 juli) en van 6 tot 11 augustus is een exemplaar te vinden bij de Noorderplas, noordelijk van Tilburg. Er zijn 85 meldingen van **Grote Zilverreigers** doorgegeven. Kampina en Logtse brug grossieren in meldingen. Laatste exemplaar voor de zomer wordt gezien op 9 mei. Eerste exemplaar na de zomer was op 15 september. Het grootste aantal wordt bij de Huisvennen op de Kampina gezien op 24 december. In een roestboom aan de Huisvennen worden maar liefst 9 exemplaren geteld. Wanneer zouden ze er gaan broeden? Dit jaar vier meldingen van **Purperreigers** waarvan de 3 exemplaren op het Banisveld opmerkelijk is te noemen (6 mei). Verder een individu bij het Leikeven (7 augustus), Waalwijk (4 september) en het Riels laag (25 september). Dit jaar worden minder **Zwarte Ooievaars** gezien dan in 2004 (7 meldingen). Eén exemplaar vliegt over de Kampina richting Noord op 5 mei. Op 8 mei foerageert een juveniel langs de Heiloo bij het Banisveld. Op 8 september wordt een exemplaar gezien aan het Leikeven. Er komen 38 meldingen van **Ooievaars** binnen waarvan de 24 in westelijke richting over trekkende exemplaren langs het provinciehuis de meest opvallende is (16 augustus). Meldingen van **Lepelaars** beperken zich tot de omgeving Tilburg en 's-Hertogenbosch. Het gaat vermoedelijk om 6 exemplaren die meestal wel enkele dagen op dezelfde plek verbleven. In het voorjaar is een exemplaar te zien bij de kastelen van Haverleij (9-14 maart), het Leikeven (12-18

mei) en De Blokken (27 mei). In de zomer duikt tweemaal een exemplaar op bij de Lunensche kampen (9 en 31 juli) en in het najaar wordt daar opnieuw een exemplaar gezien (14-16 september). Grote aantallen **Kleine Zwanen** komen zoals gebruikelijk voor in de Vughtse Gement, maar echt indrukwekkend is het maximum aantal van

Kleine zwanen zijn reizigers van de eerste klasse. Hun broedgebieden bevinden zich in Noord-Rusland, terwijl ze een paar duizend kilometer verderop overwinteren in West-Europa. Onderweg doen ze pleisterplaatsen aan om bij te tanken.

260 exemplaren niet (19 november). In voorgaande jaren wilde het aantal wel eens boven de 1000 uitstijgen. Opvallend is dat ook de omgeving Moergestel – Kampina in trek is gekomen bij de Kleine Zwanen. Gericht zoeken levert ook altijd een paar **Wilde Zwanen** op. Dit jaar 24 meldingen met als grootste aantal 22 exemplaren in het Vlijmens ven (12 januari).

Taigarietganzen leveren altijd weer de nodige discussies over determinatie op. Gelukkig verblijven er altijd nog 100-en exemplaren in Midden-Brabant. Bij Luissel – Uilenbroek ten westen van Esch zitten de grootste aantallen. Op 30 januari worden naar schatting 460 exemplaren gezien. Op dezelfde dag zaten ook nog eens 140 exemplaren in de Vughtse Gement. Tussen de anser-ganzen zijn ook dit jaar weer **Kleine Rietgans** te vinden. In het Luisbroek bij Vlijmen worden tussen 1 en 3 exemplaren geteld tussen 15 januari en 2 maart. Opvallend zijn ook 2 trekkers op telpost Ruimel ten noorden van Sint-Michielsgestel (30 oktober). In november wordt een exemplaar in de Vughtse Gement gezien (19-20 november en 11 december). Maximum is 4 exemplaren op 27 december in de Vughtse Gement. Opvallend zijn ook de diverse meldingen van ontsnapte ganzen. Vooral de omgeving van 's-Hertogenbosch – Rosmalen is berucht. **Dwerggans** (31 augustus), 3 **Sneeuwganzen** (6 april) en **Kleine Canadese Gans** (23 januari). De eerste twee soorten allen geringd!

Eenden tot roofvogels

Casarca's zijn schaars in Midden-Brabant. Veelal één exemplaar, bij hoge uitzondering twee (2 januari en 6 april) en meestal rondom 's-Hertogenbosch. Er kwamen 13 meldingen van **Mandarijeend** binnen variërend van 1 tot 4 exemplaren in de maanden januari – maart en september – oktober. **Carolina-eend** wordt twee keer waargenomen. Op 12 maart een man bij Haverleij en 6 oktober een exemplaar bij de Leemkuilen. De eerste **Zomertaling** wordt gemeld op 18 maart bij de Logtse brug. **Krooneenden** zijn 7 keer waargenomen op de volgende locaties: omgeving 's-Hertogenbosch (Meerse en Zuiderplas), Logtse brug, Huisvennen, Leemkuilen en omgeving Tilburg (Oostplas). De waarnemingen vinden plaats in maart – april dan wel november. In de wintermaanden is al een paar jaar op rij een vrouw **Witoogeend** te vinden in de Dommel

bij de Hooibrug te Boxtel. Zo ook in 2005 en er wordt een paartje waargenomen op de Huisvennen (13 november). Op 2 en 28 december worden bij de Hooibrug 2 tot 4 kruisingen **Tafeleend x Witoogeend** gezien. Er komen 50 meldingen van **Brilduikers** binnen waarvan de melding van 26 exemplaren op de IJzeren man bij Vught het hoogste aantal betreft (12 maart). **Nonnetjes** worden vooral in de nabijheid van de Maas gezien. Fransche wielen, Crevecoeur en Engelermeer zijn bekende plaatsen. Uitzondering op deze regel zijn de waarnemingen van de Leemkuilen (12 januari, 27 februari, 30 december). De aantallen variëren tussen 1 en 8 exemplaren over een totaal van 18 waarnemingen. **Grote Zaagbekken** zijn gezien op de Kampina (15 januari 1 ex.), in de Dommel, op trek bij Sint-Michielsgestel (4 maart 1 ex. op trek, 6 maart 1 ex. ter plaatse, 7 maart 7 ex. op trek) en op trek bij de Logtse brug (20 maart 1 ex.).

De eerste **Wespendief** wordt gezien op 12 mei ter hoogte van het provinciehuis te 's-Hertogenbosch. Tijdens de najaartrek wordt het maximum 5 exemplaren op 4 september boven het Banisveld waargenomen. De **Zwarte Wouw** wordt 5 maal waargenomen. Ter plaatse bij de Rijskampen en Biest-Houtakker, op trek bij het provinciehuis, Bossche broek en nabij Liempde. Allen in de periode 2 april – 25 mei. De **Rode Wouw** wordt negen keer gezien. De eerste op 20 februari boven landgoed Ter Braakloop, de laatste op 14 november bij het provinciehuis. Een vermeende **Slangenarend** wordt 22 mei gezien boven het Winkelsven aan de zuidzijde van de Kampina. Er zijn 72 meldingen van **Bruine Kiekendieven** gedaan in de periode 1 april – 18 oktober. Waarnemingen binnen de datumgrenzen komen van de Regte hei (1m+1v), Logtse brug (2v) en Engelermeer – Vughtse Gement (1m). De laatste **Blauwe Kiekendief** van het voorjaar wordt gezien op 30 mei (Haanwijk). De eerste van het najaar is geklokt op 26 augustus (Kampina). Het is een goed najaar voor **Grauwe Kiekendieven**. In totaal gaat het om 5 exemplaren waar van 3 nabij de Groote wielen (25 juli, 31 juli, 17 augustus), één op de Kampina (6 september) en één bij het Leikeven (30 oktober). Twee keer komt een melding van een **Ruigpootbuizerd** binnen (23 januari Roversche hei, 13 maart Polder van Bokhoven). Verwarring met Buizerd valt niet uit te sluiten. De eerste **Visarend** van 2005 trekt over de trektelpost Sint-Michielsgestel op 30 maart. De laatste wordt gezien op 29 oktober over trektelpost Leikeven. In totaal wordt de soort 27 keer gemeld waarbij drie keer 2 exemplaren worden gezien. De enige **Roodpootvalk** wordt op 16 mei gezien bij de Logtse brug. **Smelleken** wordt vaak tijdens de trek gezien (16 exemplaren), tegen maar 7 exemplaren ter plaatse. De laatste van het voorjaar is op 5 juni gezien (Leikeven) en de eerste van het najaar op 4 september

(Sint-Michielsgestel). De eerste **Boomvalk** wordt gezien op 22 april (Logtse brug), de laatste op 28 september (Grote wielen).

Rallen tot steltlopers

Temmincks Strandloper, neergestreken in het bijzonder vogelrijke nieuwbouwlocatie de Grote Wielen, oost van 's-Hertogenbosch ook wel De Blokken genaamd.

Zoals gewoonlijk weinig meldingen van **Kraanvogels** in tegenstelling tot zuidoostelijke delen van Noord-Brabant en Limburg. Vier in totaal, twee keer één exemplaar ter plaatse (23 en 28 maart), twee keer twee exemplaren over vliegend (14 april en 3 december). Uitzonderlijk is het geslaagde broedgeval van een paar **Steltkluten** pal langs de nieuwbouw van de Grote Wielen op de locatie De Blokken. Op 10 juni worden 3 pullen gezien die uiteindelijk ook allen vliegvlug worden waargenomen. Alle meldingen

van **Kluten** komen ook uit de omgeving 's-Hertogenbosch. Er hebben zeker 8 paren gebroed en jongen groot gebracht. **Kleine Plevier** heeft waarschijnlijk gebroed op het Banisveld, Grote Wielen, Leemkuilen, Leikeven, Lunensche kampen en Reeshof. Grootst aantal **Bontbekplevieren** wordt bij de Lunensche kampen in de Grote wielen gezien op 16 mei (12 ex.). In totaal gaat het om 103 exemplaren verdeeld over 23 meldingen. Maar één **Kanoet** in 2005. Deze verblijft 3 dagen bij De Blokken (15-17 mei). Waarnemingen van **Drieteenstrandlopers** in het binnenland zijn schaars. Uitzonderlijk is dan ook een groep van 13 exemplaren op 15 mei bij De Blokken. Op 17 mei wordt 1 exemplaar waargenomen bij de Lunensche kampen. **Kleine Strandloper** wordt ook maar 3 keer vastgesteld. Allen bij De Blokken en variërend tussen 1 en 4 exemplaren op 13 mei, 15 mei en 15 juni. Het waarnemen van **Temminck Strandloper** blijft ook beperkt tot De Blokken en de Lunensche kampen. Totaal 6 meldingen met groepsgrootte van 6, 1, 3, 3, 3 en 4 exemplaren tussen 14 en 18 mei. Het Leikeven is goed voor twee waarnemingen van **Krombekstrandloper** op 10 en 12 juli (1 en 3 ex.). **Bonte Strandloper** wordt 21 keer gemeld verdeeld over 28 exemplaren. Spectaculair is de waarneming van een **Breedbekstrandloper** in de vroege ochtend van 15 mei. De vogel wordt evenals de 13 Drieteenstrandlopers op de gevoelige plaat vastgelegd. Het betreft de eerste voor Midden-Brabant en één van de 8 meldingen in heel Nederland voor 2005. Een waarneming van 10 Kemphanen bij De Rijskampen is opvallend. Het blijft in 2005 bij 18 meldingen en 48 exemplaren. Opzienbarende aantallen **Bokjes** worden vastgesteld bij De Blokken in de periode 5 oktober – 24 december met als maximum 13 exemplaren op 19 oktober. Tussen 23 maart en 5 april worden bij de Haverleij 3 maal **IJslandse Grutto's** vastgesteld (2-10 ex.). Grootste groep **Regenwulpen** wordt op 30 april vliegend over Ooijevaarsnest gezien. Op 11 april wordt de eerste en op 5 september de laatste waarneming verricht. **Zwarte Ruiters** zijn schaars in 2005 met 10 individuen met als uitzonderlijk

vroeg, één exemplaar op 6 februari (Logtse brug). De hele zomer door worden **Witgatjes** gezien. Zouden ze al ergens broeden? Bijzonder zijn ook de winterwaarnemingen van **Oeverloper** bij de Leemkuilen en het Banisveld (2 januari 1 ex. en 6 januari 2 ex.). Het grootste aantal is 18 exemplaren in de Groote wielen op 18 mei. Uitzonderlijk is de waarneming van een **Steenloper** op het Banisveld op 8 mei.

Meeuwen tot spechten

Zwartkopmeeuwen zijn gezien bij de Leemkuilen, Den Opslag, Luisbroek en Leikeven op respectievelijk 3 (2 en 1 ex.), 7 april (1 ex.) en op 13 juni (1 ex.). Twee keer wordt een **Dwergmeeuw** gezien. Op 15 mei 1 exemplaar vliegend boven de Vughtse Gement en op 14 juli 2 exemplaren ter plaatse van het Leikeven. In totaal zijn 34 meldingen van **Geelpootmeeuwen** genoteerd, variërend van 1 tot 5 exemplaren. Engelermeer en Leikeven zijn de belangrijkste locaties. **Pontische Meeuw** is echter een stuk schaarser met 6 waarnemingen. Zes waarnemingen van **Zwarte Stern** waarbij vooral de groep van 16 exemplaren boven het Leikeven opvalt (13 juni). De eerste **Zomertortel** en Koekoek worden gemeld op respectievelijk 23 april in de Gansooiense Uiterwaarden en 15 maart bij Kievitsblek. Twee maal worden **Velduil**en gemeld waarvan de 2 exemplaren in het Bossche broek meer dan een week bleven hangen (22-29 mei). De eerste **Nachtzwaluw** komt van de Regte hei op 7 juni en de eerste **Gierzwaluw** scheert langs de Maasboulevard op 16 april. Op de Kampina wordt weer eens een **Hop** gezien (22 maart). Een **Draaihals** verblijft een week rondom de trektelpost Banisveld (4-11 september). Een ander exemplaar wordt in de Loonse en Drunense duinen gezien (14 september). De expansiedrift van de **Middelste Bonte Specht** levert een succesvol broedgeval op in de Geelders. Zeker 3, mogelijk 4 jongen vliegen uit. Vervolgens worden in het najaar waarnemingen van solitaire vogels gedaan in Sint-Michielsgestel (20 oktober) en het Velders bos (23 oktober en 2 december). Voorjaar 2006 dus goed rondkijken want de kans is groot dat er meer broedgevallen worden genoteerd.

Jonge van Middelste Bonte Specht, geboren en getogen Brabander in de Geelders tussen Boxtel en Schijndel.

Leeuweriken tot lijsters

De **Kuifleeuwerik** wordt nog steeds gezien in Midden-Brabant. Nabij De Reeshof, west van Tilburg broeden waarschijnlijk nog steeds 1 of 2 paren. Ook wordt opnieuw een zingend exemplaar in de bouwput van Haverleij bij 's-Hertogenbosch waargenomen (17 april). In het najaar verblijft een exemplaar enige tijd bij het Leikeven (10-13 november). De 13 **Strandleeuweriken** van het Leikeven op 13 november zijn zeer bijzonder te noemen. De eerste **Boerenzwaluw** wordt op 13 maart gezien bij de IJzeren man. Tijdens de trektellingen worden op vier verschillende posten een over trekkende **Grote Pieper** genoteerd. Dit alles in de periode 23 september – 10 november. Ook vier meldingen van **Duinpiepers**. Drie individuen en een tweetal in de periode 18 september – 5 oktober. Banisveld noteert daarvan 3 exemplaren. Verder nog een exemplaar bij Huis ter heide en de Moerputten. **Waterpieper** is een frequent waargenomen soort in Midden-Brabant. Bij het Engelermeer en Haanwijk worden respectievelijk 45 en 40 exemplaren geteld op 24 februari en 21 maart. Helaas kon de **Rouwkwikstaart** van 7 april in de Rijskampen niet met zekerheid worden gedetermineerd en gaat de waarneming als 'mogelijk' de boeken in. Het Banisveld is al vaker geschikt bevonden door **Noordse Kwikstaarten**. Zo worden op 28 augustus en 4 september 2 adulte mannetjes gezien. Vrouwtjes en juvenielen waren ook aanwezig maar zijn niet met zekerheid als Noordse Kwikstaarten vast te stellen. De eerste **Gele Kwikstaart** wordt aan de Noorderplas te Tilburg gezien op 20 maart. **Grote Gele Kwikstaarten** hebben al lang en breed Midden-Brabant veroverd. Een zeker broedgeval wordt vastgesteld op de rioolwaterzuivering Boxtel waar minimaal één jong uitvloog. Ook voor Midden-Brabant zijn de eerste maanden van 2005, evenals de rest van Nederland, goede

koperwiek

kramsvogel

Pestvogelmaanden. Van 13 februari tot 1 april werden tientallen **Pestvogels** gezien. Grootste groep zat in Rosmalen op 13 maart (61 ex.). Verder groepen van meer dan 10 vogels in Oirschot (12 ex. 13-18 februari, 13 ex. 31 maart), Vught (25 ex. 27 februari) en Sint-Michielsgestel (38 ex. 28 februari). De eerste 3 exemplaren voor het najaar worden gezien nabij Klein-Dongen (19 december). Het gouden keeltje van de **Nachtegaal** wordt dit voorjaar voor het eerst gehoord op 15 april in de Brand. De eerste **Blauwborst** zingt al op 15 maart bij het Leikeven. Het eerste **Paapje** wordt op 3 april gezien bij de Logtse brug. In totaal gaat het om 31 meldingen en 109 exemplaren met als maximum 16 exemplaren op 26 augustus rondom het Leikeven.

In het jaar van de **Tapuit** hebben mogelijk 2 paar gebroed op de Regte hei en 1 paar bij het Leikeven. Geen slecht resultaat voor Midden-Brabant. De **Beflijster** komt niet verder dan 10 meldingen en 16 exemplaren. Trektelpost Leikeven telt op 27 oktober 4 exemplaren. Op 16 oktober passeren 780 **Koperwieken** trektelpost Banisveld. Een nieuw dagrecord.

Zangers en gorzen

Nog een hoogtepunt in 2005 is de langdurige aanwezigheid van een **Graszanger** in het Bossche broek. In de periode 31 augustus tot 26 september is veelvuldig zang en baltsvlucht waar te nemen. De monotoon zingende **Sprinkhaanzanger** is te horen van 17 april tot 27 juli waarbij het maximum is drie zangposten in het Bossche broek (25 april). Meldingen van **Rietzangers** zijn schaars. De eerste wordt gemeld op 1 mei bij Den Opslag en een vermoedelijke trekker wordt op 17 augustus langs de Dommel te Sint-Michielsgestel waargenomen. De eerste **Bosrietzanger** wordt gemeld op 12 mei van het Banisveld. De eerste **Kleine Karekiet** zingt al op 23 april in de Brand. De **Spotvogel** laat op zich wachten tot 12 mei bij de Blokken. Evenals in 2004 wordt ook in 2005 weer een zingende **Orpheusspotvogel** gemeld. Dit maal op 13 juli in De Brand. **Tuinfluit**, **Zwartkop**, **Tjiftjaf** en **Fitis** zingen voor het eerste op 14 april, 22 maart, 15 maart en 21 maart. Winterwaarnemingen van de Tjiftjaf betreffen een exemplaar op 7 december in 's-Hertogenbosch en 11 december bij de Rijskampen. De eerste **Fluiter** zingt op 28 april op de Kampina. Het blijft in 2005 bij een schamele 7 meldingen voor deze soort. Wintermeldingen van **Vuurgoudhaantjes** komen vooral van Huis ter heide – Leikeven met als maximum 6 exemplaren op 8 december. Een zingend exemplaar wordt gehoord bij Smalbroeken en de IJzeren man (9 en 12 maart). Op 1

april wordt in het Bossche broek de eerste **Bonte Vliegenvanger** waargenomen. De laatste wordt op 6 september in het Leijpark te Tilburg gezien. Er trekken aardige aantal **Zwarte Mezen** langs de trektelposten. Leikeven scoort met 36 exemplaren op 12 oktober het grootste aantal. Het Velders bos levert de eerste waarneming van een **Taigaboombkruiper**, ondersoort familiaris uit Noord-Europa, op in Midden-Brabant (11 december). Opzienbarend is ook de melding van een **Buidelmees** op 4 april aan de PTT-plas in het Bossche broek. De eerste **Wielewaal** zingt ook in het Velders bos en wel op 24 april. Evenals voorgaande jaren broedt ook dit jaar weer een paar **Grauwe Klauwieren** succesvol. Dit maal aan het Leikeven. Twee jongen vliegen uit.

klapekster

Klapeksters zijn iedere winter present in Midden-Brabant. Naar schatting gaat het om 7 exemplaren in de eerste wintermaanden van het jaar en in de laatste maanden om 8 exemplaren. Op 12 oktober wordt een **Notenkraker** gemeld over trektelpost Leikeven.

Noordse Kauwen verblijven rond het Leikeven en 's-Hertogenbosch-West. Aantallen variëren van 1 tot 4. Drie maal wordt een **Raaf** gemeld. Op 5 april, 5 mei en 27 oktober bij de Regte heide, en twee maal Leikeven. Het gaat om 1, 2 en 1 exemplaren. Iedere winter verschijnt er toch nog een **Bonte Kraai** in Midden-Brabant. Ditmaal op 28 december in de wijk Panneschuur te Oisterwijk. Trektelpost Leikeven is de enige plaats met meldingen van **Europese Kanarie**. In totaal gaat het om 5 exemplaren tussen 2 augustus en 27 oktober. De **barmsijs** (vooral Grote) overspoelt Nederland en dat valt ook in Midden-Brabant te merken. Op 15 december wordt het grootste aantal van 40 exemplaren gemeld van het Leikeven. Het grootste aantal **Kruisbekken** wordt ook bij het Leikeven gezien. Een totaal van 33 exemplaren op 24 december. **Noordse Goudvinken**, ondersoort van de Goudvink, zijn er weer in twee typen. De 'gewone' en de 'trompetter'. In totaal 28 meldingen met 22 exemplaren 'gewone' en 40 exemplaren 'trompetters' met als uitschieter 8 trompetters op landgoed

Sneeuwgorz

De Hoeven op 8 februari. **Appelvinken** zijn in najaar 2005 ook massaal

Midden-Brabant binnen getrokken. Trektelposten Sint-Michielsgestel en Banisveld noteren 15 en 12 exemplaren op 29 oktober en 9 oktober. In totaal gaat het om 69 meldingen en een totaal van 165 exemplaren. **IJsgors** en **Sneeuwgorz** worden respectievelijk 3 en 2 keer gemeld. De IJsgorzen allen overvliegend. Bij de Blokken 1 exemplaar (12 oktober) en over trektelpost Leikeven twee keer 2 exemplaren (27 oktober en 6 november). In het Riels laag zitten op 5 februari 3 **Sneeuwgorzen** en op 27 oktober vliegt één exemplaar over trektelpost Leikeven. **Geelgorzen** broeden gelukkig nog in Midden-Brabant. In de winter worden groepjes tot 15 exemplaren gezien (Leikeven, 19 maart). Op trek wordt op 18 september maar liefst 24 exemplaren genoteerd door de trektellers van trektelpost Banisveld. **Ortolanen** zijn waargenomen op 17 augustus en 11 september over de trektelposten Sint-Michielsgestel en Banisveld. Evenals in 2004 zingt ook dit jaar weer langdurig een **Grauwe Gors** in de Vughtse Gement. Vermoedelijk gaat het hier om een solitair mannetje. Op 2 april wordt een tweede exemplaar gemeld op de Kampina.

Regionale Vogeltrek Teldag

middenbrabant

1 oktober 2005
07:00 tot 16:00 uur

Inleiding

Op 1 oktober 2005 werd de Euro BirdWatch05 gehouden. Een Europees vogelgebeuren waar volgens Bird Life in 35 Europese landen door ca. 40.000 vogelaars de overvliegende trekvogels werden geteld.

Het is traditie geworden, dat elk jaar Europees of wereldwijd omstreeks 1 oktober internationale aandacht aan vogeltrek wordt gegeven. Het afgelopen jaar stond de vogeltrek in het teken van World Birdwatch, een tweejaarlijks terugkerend mondiaal vogeltrektel gebeuren.

De verwachting is dan ook dat in oktober van dit jaar deze organisatie het vogeltrektellen weer gaat organiseren

Natuurlijk was Nederland dit jaar ook één van de landen die op deze dag speciale aandacht aan de vogeltrek heeft geschonken. Op bijna 130 telposten verspreid over het land werden ruim 350.000 overtrekkende vogels geteld.

Het is ook al traditie geworden om aan dit Europese c.q. mondiale vogeltrekgebeuren ook regionale aandacht te besteden. Voor de derde achtereenvolgende keer werd er door regionale vogelwerkgroepen gericht naar vogeltrek gekeken en wel op de lijn tussen Tilburg en Son en Breugel.

Uitvoering

Evenals vorig jaar werd op de denkbeeldige lijn tussen Tilburg en Son en Breugel telposten gekozen. Na overleg met dezen en genen, konden op deze lijn dit jaar zes telposten worden uitgezet (vorig jaar waren dat er vijf). De richting van deze lijn is NWW-ZOO, dus grofweg loodrecht op de gemiddelde vogeltrekriching. De afstand tussen de eerste en de laatste telpost op deze lijn bedraagt hemelsbreed ca. 30 km.

Van te voren was de regiopers gevraagd om aan deze activiteit in hun regioblade aandacht te schenken. De bezoekende belangstellenden konden zich zodoende een beeld vormen van het vogeltrekgebeuren op deze dag in het Midden-Brabantse

De Centrale post

Naast deze zes telposten werd ook weer een centrale post ingericht. De locatie van deze post lag ongeveer op het midden van de denkbeeldige lijn en wel op de parkeerplaats aan de Koevoortseweg/Brinksdijk. Vanuit deze post werd steeds om het uur naar de telposten gebeld om de gegevens op te vragen. Deze uurtotalen werden op een grote lijst genoteerd. Ook was in de infotent een topografische kaart opgehangen van het hele telgebied. Op deze kaart waren de zes telposten ingetekend.

Nr.:	Vogelwerkgroep:	Locatie telpost:	Plaats:
1	IVN/KNNV Tilburg	Brug Wilhelminakanaal/Meerijbaan	Tilburg
2	IVN Oisterwijk	Hildsvan	Moergestel
3	Midden-Brabant	Banisveld	Oisterwijk
4	IVN Boxtel	De Schutskuil	Boxtel
5	IVN Liempde	De Scheeken	Liempde
6	De Klamper	Mosbulten	Son en Breugel

Resultaten

Helaas waren de weersomstandigheden op deze dag verre van ideaal. In vergelijking met vorig jaar waren de omstandigheden nu beduidend slechter. Toen werden door vijf telposten meer dan 13.000 vogels geteld, nu stond de teller van het totaal op ruim 5.000. Dus ca.60% minder dan wat in vorig jaar aan overtrekkende vogels gezien werd. Dit verschil met vorig jaar komt ongeveer overeen met de resultaten van de landelijke telling.

Elk uur werden de gegevens van de telposten genoteerd.

's-Morgens werden de tellers geplaagd door regenbuien, waardoor de aantallen van vooral vinkachtigen en lijsterachtige erg laag zijn gebleven. In de loop van de ochtend klaarde het op en begon de bewolking te breken. Deze kentering had tot gevolg dat ook de vogeltrek wat aan begon te trekken, hetgeen in de grafieken ook te zien is.

Gekozen is om een alfabetische namenlijst te gebruiken waarop de te verwachten vogelsoorten staan, waardoor het invullen vergemakkelijkt wordt. Onderaan zijn door de tellers de soorten toegevoegd, die niet op de gebruikte tellijst stonden maar wel op de telposten zijn waargenomen.

De resultaten van de betreffende telposten zijn terug te vinden in de tabel "Telposten".

Ook zijn enkele diagrammen van de resultaten gemaakt, die voor zichzelf spreken.

Ter vergelijking van de resultaten van dit jaar, zijn ook enkele andere diagrammen opgenomen.

Verder zijn artikelen over deze dag afgedrukt, die in diverse regiobladen hebben gestaan.

Evaluatie

Zoals eerder gezegd, zijn door de mindere weersomstandigheden vergeleken met vorig jaar veel minder

overtrekkende vogels geteld. Ondanks deze tegenslag zijn toch 62 verschillende vogelsoorten geteld, hetgeen nagenoeg gelijk is aan vorig jaar (toen 63).

Opvallend is dat op telpost Tilburg weinig overtrekkende vogels overkwamen. Wat hier de oorzaak van is, is niet duidelijk. Van deze telpost is bekend dat door de aangrenzende stad altijd sprake is geweest van enige stuwing waardoor op deze plaats gewoonlijk meer vogeltrek te zien is dan elders. Dat hier dit jaar minder overtrekkende vogels werden gezien, is ook niet te wijten aan de bemensing van deze post, want daar zat vergeleken met andere jaren nagenoeg geen verschil in.

Ook telpost Banisveld bleef met 400 overtrekkende vogels ruim achter. Op deze telpost wordt sinds enkele jaren vanaf eind augustus tot medio november door leden van Vogelwerkgroep Midden-Brabant vrijwel wekelijks geteld. Ondanks ervaren tellers en ondanks de reputatie die deze telpost toch enigszins heeft, blijken de aantallen op deze dag onverklaarbaar lager uit te vallen in vergelijking met de andere.

Opvallend is dan dat op de telpost bij het Hildsven, die precies tussen de telposten Tilburg en Banisveld ligt, duidelijk de meeste overtrekkende vogels werden gezien. Mogelijk is door bepaalde (weers)omstandigheden in deze "trekbaan" op deze dag meer stuwing geweest dan in de aangrenzende stroken.

De drie oostelijke trektelposten hadden op het einde van de dag ongeveer hetzelfde aantal.

Door de ongunstige weersomstandigheden aan het begin van de dag vertoont de grafiek, die de urentotalen laat zien, ook een grillig verloop. Duidelijk is op deze grafiek te zien dat na 10 uur de omstandigheden voor de trekvogels verbeterde. Uit de grafiek blijkt ook dat door deze weersverbetering de vogels, die vooral gebruik maken van thermiek, pas na 13 uur redelijke omstandigheden hadden om door te trekken.

Vorig jaar (onder veel betere weersomstandigheden) vertoonde dezelfde soort grafiek het "normale" beeld van een dagelijkse vogeltrek over een gemiddelde dag. Toen was de piek zoals gebruikelijk in het tweede uur te zien, waarna de aantallen over de dag successievelijk daalden .

Zo blijkt maar weer dat elke vogelsoort tijdens de trek naar het zuiden zijn strategie aanpast aan de omstandigheden. Het blijft voor ons vogelaars uitdagend om te trachten hiervan iets te begrijpen.

Naast het informatieve karakter over het vogeltrekfenomeen op deze dag, was het ook de bedoeling om aan belangstellende bezoekers informatie te geven over de regionale vogel-/natuurgroepen. Helaas zijn op de centrale post (tevens infopost) erg weinig bezoekers langs gekomen. Dit zal ten dele met het weer te maken hebben gehad, maar toch ook

zeker door de geringe aandacht die de media aan deze activiteit geschonken hebben.

Grote belangstelling voor het eindresultaat

Overigens werd door de deelnemers van de “mogelijkheid tot evalueren” na afloop van de telling in het pannenkoekenhuis goed gebruik gemaakt. Er was grote aandacht voor de totaalijst die ter plekke werd ingevuld. En onder het genot van een drankje werd de dag nog eventjes doorgenomen, waarbij de bijzonderheden de revue passeerden.

De deelnemers

- Telpost 1: Ad Kolen, Johan van Laerhoven, Ria de Kock, Anneke Bruijnzeels, Stan Godschalk, Marijke Bom, Walter Appels, Henk Moller Pillot, Ralph Akkermans.
- Telpost 2: Jan op 't Hoog, Els Fonken, Peer Busink.
- Telpost 3: Jaap van der Linden, Karin van de Logt, Sjef Ramaekers.
- Telpost 4: Hen Maas, Gerard Somers, Chris Snik, Joost Nijkamp, Sietske van Maren, José Poirti, Martin Maas, Geert-Jan Wolters, Joep de Jong, Victor Raymakers, Jasper Raymakers.
- Telpost 5: Jan vd Heijden, Martien Bressers, Ad Kuppens, Ad van Heerebeek, Paul van Casteren.
- Telpost 6: Willy Peters, Anneke Bokhorst, Martien van Beekveld, Will van Berkel, Peter Verstappen.
- Centrale post: Ruud Krah, Linda van Oene, Ad van Opstal.

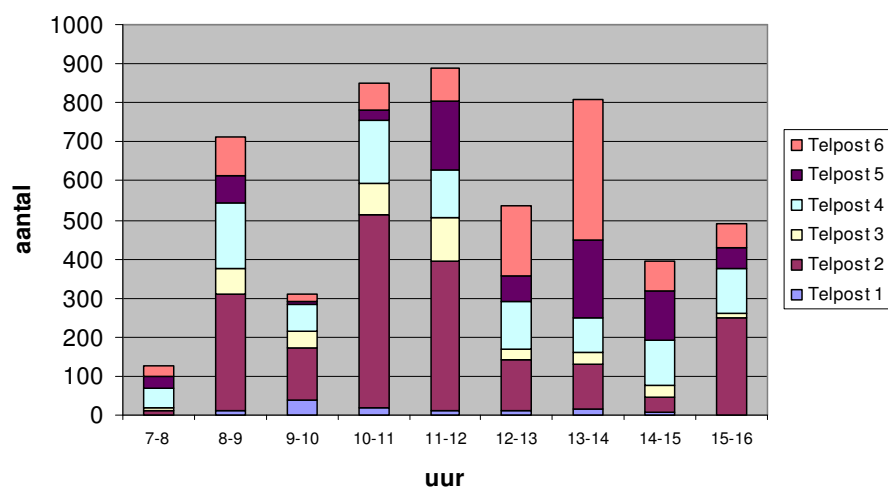
Getelde vogels per uur

teluur:	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16	Totaal
Aalscholver	9	21	3	3	96	11	11	33	137	324
Barmsijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Boerenzwaluw	0	19	12	22	107	65	74	110	74	483
Boomleeuwerik	0	1	0	2	10	0	0	0	0	13
Boompieper	0	0	0	1	2	0	0	0	0	3
Boomvalk	0	0	0	0	0	0	2	1	0	3
Buizerd	0	0	0	0	0	16	30	18	10	74
Geelgors	0	0	0	3	2	0	0	1	0	6
Gele kwikstaart	0	13	0	0	0	0	1	0	0	14
Goudhaantje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Graspieper	5	139	105	109	84	75	33	14	8	572
Grauwe gans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Groenling	0	0	3	21	2	4	4	0	1	35
Grote gele kwikstaart	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Grote lijster	0	9	5	10	9	0	0	0	0	33
Havik	0	0	0	0	0	1	4	0	1	6
Heggemus	1	0	0	2	2	2	0	0	0	7
Holenduif	3	46	7	31	8	3	1	21	12	132
Houtduif	18	171	15	72	48	31	12	23	38	428
Huiszwaluw	0	0	0	0	0	0	0	10	0	10
Kauw	0	2	14	19	98	0	9	6	1	149
Keep	0	30	0	15	0	0	0	0	0	45
Kievit	0	3	0	2	2	11	457	7	43	525
Kneu	4	6	9	16	14	35	0	4	6	94
Kokmeeuw	22	31	1	36	77	23	8	1	73	272
Koolmees	0	6	1	22	1	4	4	1	2	41
Koperwiek	1	0	0	1	0	0	0	0	0	2
Kramsvogel	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Merel	0	6	7	9	7	1	0	0	0	30
Nijlgans	0	0	0	0	0	3	0	0	0	3
Pimpelmees	0	0	0	2	9	0	1	0	1	13
Putter	0	0	5	0	1	2	0	0	0	8
Rietgors	0	1	0	5	5	1	0	1	2	15
Ringmus	0	1	4	12	13	10	0	0	0	40
Sijs	0	1	0	72	18	2	1	0	0	94
Sperwer	0	3	0	1	4	6	2	2	5	23
Spreeuw	9	31	29	175	166	96	124	43	11	684
Staatmees	0	0	5	0	0	0	0	0	0	5
Veldleeuwerik	0	8	0	0	0	3	0	0	0	11
Vink	25	150	51	99	50	35	11	5	10	436
Vlaamse gaai	0	0	0	2	0	3	0	0	0	5
Watersnip	0	0	6	11	7	60	0	0	40	124
Wilde eend	13	0	0	39	0	15	0	0	0	67
Witte kwikstaart	4	6	12	10	2	3	4	1	1	43
Zanglijster	3	4	14	3	6	1	0	0	0	31
Zilvermeeuw	0	1	0	1	0	1	0	0	0	3
Zwarte mees	0	0	0	7	23	6	9	9	0	54
Zwarte kraai	5	3	4	1	3	3	0	80	0	99
Tjiftjaf	1	2	0	0	0	0	0	0	1	4
Turkse tortel	0	0	0	4	5	0	0	0	3	12
Kleine bonte specht	0	0	0	1	0	0	0	0	1	2
Canadese gans	0	0	0	5	0	0	0	0	0	5
Zwarte specht	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Grauwe vliegenvanger	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2
Grote bonte specht	0	0	0	0	1	1	0	1	0	3
Tapuit	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
B. plevier	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2
B. strandloper	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Wespendief	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2
Kleine mantelmeeuw	0	0	0	0	0	1	3	0	0	4
Blauwe reiger	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2
Bruine kiekendief	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Slechtvalk	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Knobbelzwaan	0	0	0	0	0	0	0	0	6	6
Torenvalk	0	0	0	0	0	0	3	1	0	4
TOTAAL	125	714	312	850	887	535	810	393	489	5115

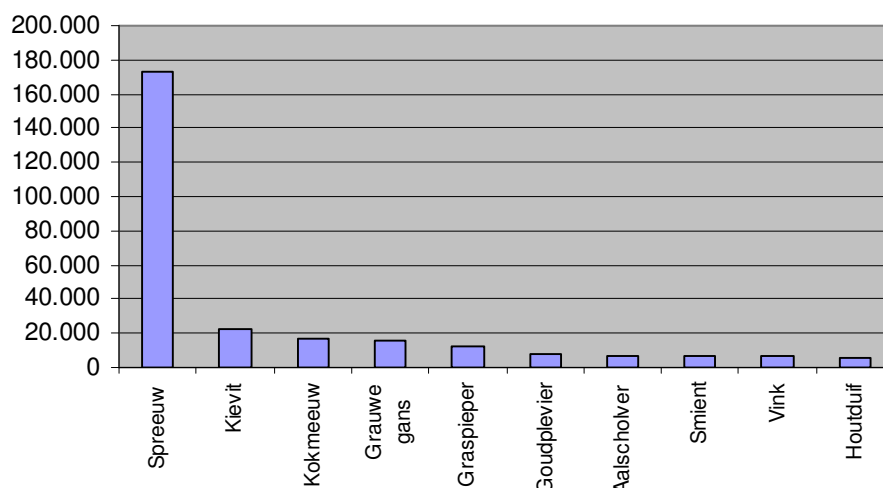
Overzicht totaal getelde vogels per uur per telpost:

Teluur:	7-8 uur	8-9 uur	9-10 uur	10-11 uur	11-12 uur	12-13 uur	13-14 uur	14-15 uur	15-16 uur	TOTAAL
Telpost:										
1	1	13	40	21	10	12	15	7	0	119
2	12	299	134	491	385	131	114	40	250	1856
3	7	62	40	83	111	27	32	29	11	402
4	48	170	68	158	121	123	89	114	114	1005
5	32	68	10	27	177	63	198	127	54	756
6	25	102	20	70	83	179	362	76	60	977
	125	714	312	850	887	535	810	393	489	5115

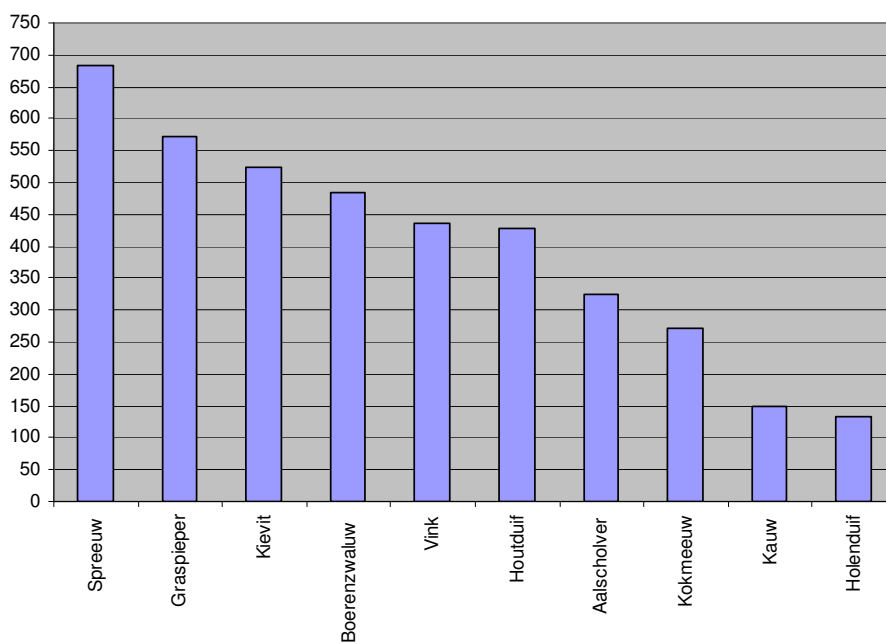
Aantal getelde vogels per uur

Top 10 getelde vogelsoorten 2005 Nederland

Top 10 getelde vogelsoorten 2005 regio Midden-Brabant

Organisatie Vogelwerkgroep

Voorzitter	Peer Busink
Secretaris	Wiel Poelmans
Penningmeester	Peter Slingerland
Bestuurslid	Loek Hilgers
Bestuurslid	Patrick Martens

Inventarisaties/tellingen:

<i>Steenuil</i>	Jan van Rijsewijk
<i>Kerkuil</i>	Gerard van de Kaa
<i>Roek</i>	Peer Busink
<i>Huiszwaluw</i>	Roos Backx
<i>Geelgors</i>	Peer Busink
<i>Weidevogels</i>	Peer Busink
<i>Ganzentelling</i>	Loek Hilgers
<i>Bekentelling</i>	Peer Busink
<i>Ransuittelling</i>	Patrick Martens

Contactpersonen commissies:

<i>Habitatcommissies</i>	Loek Hilgers
<i>Excursies</i>	Joep Aarts
<i>Waarnemingsarchief</i>	Albert Vrieling
<i>Vogeltrekpost</i>	Albert Vrieling
<i>Stichting Beheer Kleine Landschapselementen</i>	
<i>Midden-Brabant</i>	Dolf Gijtenbeek/ Jo Swaans
<i>Tentoonstellingscie</i>	Nico Hilgers
<i>Vogelcursus</i>	Wiel Poelmans/ Patrick Martens

Contributie

Gewone leden	E 20,- per jaar
Huisgenoot leden	E 10,- per jaar
Leden tot 25 jaar	E 10,- per jaar

Gironummer	3531190
Kamer v. Koophandelnr.	V.259.382

Houtduif

Columba palumbus

Houtduiven broeden van nature in bossen, Tegenwoordig nestelen ze echter steeds vaker ook in dorpen, steden, in gebouwen, op balkons en een heel enkele keer zelfs op de grond. Binnen de Nederlandse houtduivenpopulatie heeft zich in de laatste decennia een enorme verschuiving voorgedaan, van bos en platteland naar de steden en dorpen. Het aantal broedparen is in vele bosgebieden afgenomen met 90%, terwijl ze in allerlei stadswijken algemene broedvogels zijn geworden. Het zijn de talrijkste duiven van ons land. Het totaal aantal broedparen wordt geschat op zo'n 450.000. Het witte vlekje in de nek en de lichte baan op de bovenzvleugels zijn opvallende kenmerken. Bij jongen ontbreekt de witte halsvlek nog. Houtduiven zijn een stuk groter en zwaarder dan de andere in Nederland voorkomende duiven. Voor veel roofdieren, zoals Buizerds en Haviken, zijn ze een belangrijke prooi. Ook de eieren en nestjongen worden veelvuldig gegeten, zowel door vogels(kraaien) als zoogdieren (marterachtigen en eekhoorns). In het najaar trekken enorme aantallen Houtduiven uit Noord-en Oost-Europa naar West-Europa om er te overwinteren. In Nederland zoeken grote groepen in de winter naar voedsel op akkers waar oogstresten (maïs, granen) zijn achtergebleven.

